

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН 2023 ОНЫ ХАВРЫН ЭЭЛЖИТ ЧУУЛГАН

2023 ОНЫ 06 ДУГААР САРЫН 20-НЫ ӨДӨР, МЯГМАР ГАРАГ

ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛ

БАЙНГЫН ХОРООНЫ ХУРАЛДААН

ХУРАЛДААН ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ХЭЛТЭС

Та хуралдааны тэмдэглэлийн цахим хувьтай дараах
QR кодыг уншуулан танилцах боломжтой.

БАЙНГЫН ХОРООНЫ ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛИЙН АГУУЛГА

2023 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдөр, Мягмар гараг

Хуралдааны тэмдэглэлийн агуулга	1
Хуралдааны товч тэмдэглэл:	2-27
Хуралдааны дэлгэрэнгүй тэмдэглэл:	28-85
<i>1.Боловсролын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, эцсийн хэлэлцүүлэг/</i>	28-54
<i>2.Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр тус тус өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/</i>	54-67
<i>3.Төрийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрны нүхэн жорлонг орчин үеийн стандарт шаардлагад нийцсэн ариун цэврийн байгууламжаар солих ажлын явц, үр дүнгийн талаар Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын мэдээлэл сонсох /</i>	67-85

ХУРАЛДААНЫ ТОВЧ ТЭМДЭГЛЭЛ

Нэг.Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл /Засгийн газар 2021.06.24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/

Хэлэлцэж буй асуудалтай холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд Л.Энх-Амгалан, Боловсрол, шинжлэх ухааны дэд сайд Г.Ганбаяр, Боловсролын ерөнхий газрын дарга Т.Ням-Очир, Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны Ерөнхий боловсролын бодлогын удирдлага, зохицуулалтын газрын дарга Б.Гантулга, Сургуулийн өмнөх боловсролын хэлтсийн дарга Ж.Мягмар, Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын хэлтсийн дарга А.Халиунаа, Боловсролын нэгдсэн бодлого төлөвлөлтийн газрын ахлах шинжээч А.Цолмон, шинжээч Ж.Нарантуяа, Хууль, эрх зүйн хэлтсийн ахлах шинжээч Ч.Баярмаа, Боловсролын судалгааны үндэсний хүрээлэнгийн секторын эрхлэгч У.Туяа, Шинжлэх ухааны академийн Философийн хүрээлэнгийн эрдэм шинжилгээний ажилтан Ш.Ариунаа, Монголын боловсрол, шинжлэх ухааны үйлдвэрчний эвлэлийн холбооны дарга З.Цогтгэрэл, Хувийн цэцэрлэгийн үүсгэн байгуулагчдын холбооны тэргүүн А.Цэнгэл, Монголын хувийн хэвшлийн бага, дунд сургуулиудын холбооны тэргүүн Н.Номин, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын орон тооны бус зөвлөх Д.Билгүүдэй нар оролцов.

Хуралдаанд Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Хууль, эрх зүйн газрын Зөвлөхүүдийн албаны зөвлөх Р.Болормаа, мөн газрын Байнгын хорооны асуудал хариуцсан хэлтсийн Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо хариуцсан ахлах зөвлөх Л.Лхагвасүрэн, референт Н.Монголмаа нар байлцав.

Хуулийн төслийг анхны хэлэлцүүлэгт бэлтгэсэн талаар ажлын хэсгийн санал, дүгнэлтийг ажлын хэсгийн ахлагч, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Дамдинням танилцуулав.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-т заасны дагуу Сургуулийн өмнөх боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэв.

Хуулийн төслийн 1-30 дугаар зүйлүүдтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Сургуулийн өмнөх боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлтэй холбогдуулан ажлын хэсгээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулав.

Г.Мөнхцэцэг: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Дамдинням, Г.Амартүвшин, Ё.Баатарбилэг, Э.Батшугар, Б.Баярсайхан, Х.Булгантуяа, Х.Ганхуяг, Б.Жаргалмаа, Ц.Мөнх-Оргил, Г.Мөнхцэцэг, Ц.Мөнхцэцэг, Б.Пүрэвдорж, Ч.Ундрам, С.Чинзориг, Т.Энхтүвшин /цаашид “Ажлын хэсэг” гэх/ нарын гаргасан, Төслийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “эдгээртэй” гэснийг “эдгээр хуультай” гэж өөрчилж, 2.2 дахь хэсгийн “нэгдэн орсон” гэснийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	8
Татгалзсан:	3
Бүгд:	11

72.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн “оюун ухаан” гэснийг “танин мэдэхүй” гэж, 3.2 дахь хэсгийн “ёс зүйтэй” гэснийг “ёс суртахуунтай” гэж, 3.3 дахь хэсгийн “Сургалтын байгууллага” гэснийг “Хүүхдийн цэцэрлэг /цаашид “цэцэрлэг” гэх/, ерөнхий боловсролын сургууль” гэж, “захиргааны байгууллагатай” гэснийг “захиргааны байгууллага, иргэний нийгмийн байгууллагатай” гэж өөрчилж, 3.3 дахь хэсгийн “асран хамгаалагч” гэсний дараа “харгалзан дэмжигч,” гэж /цаашид тохиолдол бүрд/ нэмэх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	3
Бүгд:	10

70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

3.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2 дахь хэсгийн “3-5” гэснийг “2-5” гэж өөрчилж, “4.7 дахь хэсгийн “сургуульд” гэсний өмнө “ерөнхий боловсролын” гэж нэмж, мөн зүйлийн 4.3 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 4.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“4.1.Сургуулийн өмнөх боловсролыг 4, бага боловсролыг 5, суурь боловсролыг 9, бүрэн дунд боловсролыг 12 жилд эзэмшинэ гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	3
Бүгд:	10

70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

4.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 5 дугаар зүйлийн 5.7 дахь хэсгийн “танхимын хичээл, сургалтын үйл ажиллагааг түр зогсоосон тохиолдолд Боловсролын ерөнхий хуульд заасны дагуу сургалтыг танхимын бус хэлбэрээр үргэлжлүүлэн” гэснийг “сургалт, үйл ажиллагааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 8.3-д заасан хэлбэрээр” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 3

Бүгд: 10

70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

5.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн “ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ”-ийн нэрийг “ТЭГШ ХАМРУУЛАН СУРГАХ БОЛОВСРОЛ” гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн “хөгжлийн онцлог” гэснийг “онцлог” гэж, 6.3 дахь хэсгийн “саналыг” гэснийг “санал, зөвшөөрлийг” гэж, 6.5 дахь хэсгийн “Энэхүү тогтоосон хугацаа нь хүүхдийн сурч боловсрох эрхийг хязгаарлахгүй байна” гэснийг “Тогтоох тохиолдолд ерөнхий боловсролын сургалтын төлөвлөгөөгөөр судлах хичээлийн цагийг бууруулахгүй.” гэж, 6.7, 6.9 дэх хэсгийн “туслах багш” гэснийг “багшийн туслах” гэж, 6.7 дахь хэсгийн “сувилагчтай” гэснийг “сувилагч болон сэргээх, нөхөн сэргээх үйлчилгээ үзүүлэх мэргэжлийн ажилтантай” гэж өөрчилж, 6.1 дэх хэсгийн “Тайлбар”-ыг төслөөс хасаж, 6.4, 6.6 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“6.4.Энэ хуулийн 6.3-т заасан ганцаарчилсан сургалт зохион байгуулахтай холбогдох журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

6.6.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд суралцаж буй ялгаатай хэрэгцээтэй суралцагчид хөгжлийн дэмжлэг үзүүлэх журмыг боловсрол, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6

Татгалзсан: 4

Бүгд: 10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

6.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн “монгол хэлээр” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 6.1-д заасан хэлээр” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 7.2 дахь хэсгийн “болон” гэснийг, 7.3 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 7.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 7.5 дахь хэсэг нэмэх:

“7.4.Энэ хуулийн 7.2-т заасан суралцагч Монгол хэлний тухай хуулийн 13.1.4-т заасныг үндэслэн хос хэлний хөтөлбөрөөр хичээллэх бөгөөд хөтөлбөрийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

7.5.Боловсролын ерөнхий хуулийн 6.6-д заасан суралцагч монгол дохионы болон бичгийн хэлээр боловсрол эзэмшинэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6

Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

7.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 8 дугаар зүйлийн 8.2 дахь хэсгийн “математикийн” гэсний дараа “болон цахим технологийн” гэж нэмж, 8.3 дахь хэсгийн “хүүхдийн хөгжлийг дэмжих нэмэлт хөтөлбөр” гэснийг “энэ хуулийн 8.2-т зааснаас гадна нэмэлт үйл ажиллагаа” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

8.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 9 дүгээр зүйлийн гарчиг болон 9.1 дэх хэсгийн “сургалтын” гэснийг, 9.4 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, 9.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“9.2.Ерөнхий боловсролын агуулгыг Боловсролын ерөнхий хуулийн 14.4-т заасан агуулга болон математик-байгалийн ухааны, нийгэм-хүмүүнлэгийн, хэл-харилцааны, бие бялдрын, урлаг-гоо зүйн, цахим болон зохион бүтээх технологийн, иргэний боловсрол, амьдрах ухааны мэдлэг, чадварыг хөгжүүлэх чиглэлээр тогтооно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

9.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.1, 10.2, 10.4, 10.6, 10.8, 10.9 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, төслөөс 10.7 дахь хэсгийг хасах.

“10.1.Сургалтын хөтөлбөр нь үзэл баримтлалтай байна. Үзэл баримтлалыг Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.1-д заасан Үндэсний зөвлөл хэлэлцэж, Засгийн газар батална.

10.2.Сургалтын хөтөлбөрийг энэ хуулийн 10.1-д заасан үзэл баримтлалд үндэслэн энэ хуулийн 8.2, 9.2-т заасан агуулгын хүрээнд боловсруулна.

10.4.Энэ хуулийн 7.4, 10.2, 10.3, 10.10-т заасан сургалтын хөтөлбөр, ерөнхий боловсролын сургалтын төлөвлөгөө, Боловсролын ерөнхий хуулийн 14.8-д заасан цахим сургалтын хөтөлбөрийг боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага боловсруулж, мэргэжлийн зөвлөлийн санал, дүгнэлтийг үндэслэн боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

10.6.Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.4-т заасан мэргэжлийн зөвлөл нь сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, сурах бичиг, хичээлийн жилийн бүтцийн талаар мэргэжлийн дүгнэлт гаргах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. Зөвлөл нь багш, эрдэмтэн, судлаач, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодын оролцоог хангасан байна.

10.8.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнд нийцүүлэн энэ хуулийн 10.4-т заасан сургалтын хөтөлбөрт эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн оролцоотой тохируулга хийж болно.

10.9.Боловсролын ерөнхий хуулийн 14.7-д заасан хугацаанд сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх явцад сайжруулж болох бөгөөд сайжруулсан сургалтын хөтөлбөр нь хөтөлбөрийн үзэл баримтлалд нийцсэн байна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 8

Татгалзсан: 2

Бүгд: 10

80.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

10.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.5 дахь хэсгийн “Бага насны хүүхдийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөрийг” гэснийг “3 хүртэлх насны хүүхдийн цогц хөгжлийг дэмжих хөтөлбөрийг” гэж, мөн хэсгийн тайлбарын “Бага насны хүүхдийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр” гэснийг “Энэ хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.5-д заасан цогц хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр” гэж, “0-2 настай” гэснийг “3 хүртэлх насны” гэж өөрчилж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 10.11, 10.12 дахь хэсэг нэмэх:

“10.11.Сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт нь төлөвлөх, боловсруулах, турших, сайжруулах, хэрэгжүүлэх, үнэлэх үйл явцыг багтаасан тасралтгүй, цогц үйл ажиллагаа байна.

10.12.Энэ хуулийн 10.4-т заасан сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд тухайн орон нутгийн түүх, соёл, байгаль, цаг уурын онцлогийг тусгаж болно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 8

Татгалзсан: 2

Бүгд: 10

80.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

11.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1, 11.3, 11.9 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“11.1.Энэ хуулийн 10.6-д заасан мэргэжлийн зөвлөлийн санал, дүгнэлтийг үндэслэн ерөнхий боловсролын сургалтад хэрэглэх сурах бичгийн жагсаалтыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

11.3.Сурах бичиг зохиоход багш, эрдэмтэн, судлаач, мэргэжлийн холбооны оролцоог хангаж, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, суралцагчийн төлөөллөөс санал авна.

11.9.Харааны бэрхшээлтэй болон энэ хуулийн 7.2-т заасан суралцагчид зориулан сурах бичгийг хөрвүүлнэ. Үндэстний цөөнх, сонсголын бэрхшээлтэй хүүхдийн эх хэлний сурах бичгийг зохионо.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 8

Татгалзсан: 2

Бүгд: 10

80.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

12.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийн “сурах бичиг зохиох турших, сургалтад ашиглахтай” гэснийг “Сурах бичиг зохиох, хэвлэх, түгээхтэй” гэж, 11.6 дахь хэсгийн “хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн” гэснийг “сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх” гэж, 11.7 дахь хэсгийн “үнэ төлбөргүй” гэснийг “төлбөргүй” гэж, “ашиглуулна” гэснийг “ашиглуулах бөгөөд эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч хүсэлт гаргасан бол сурах бичгийг худалдан авч болно.” гэж, 11.12 дахь хэсгийн “танин мэдэхүйн” гэснийг “сэтгэхүйн” гэж өөрчилж, 11.4 дэх хэсгийн “төрийн захиргааны” гэсний дараа “төв” гэж нэмж, 11.10, 11.11 дэх хэсгийг төслөөс хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 9

Татгалзсан: 2

Бүгд: 11

81.8 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

13.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.4 дэх заалтын “ахиулах зорилгоор” гэснийг “ахиулахад чиглэсэн” гэж өөрчилж, 12.1.3, 12.1.5 дахь заалт, 12.1.6 дахь заалтын “тайван амьдрах” гэснийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 3

Бүгд: 10

70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

14.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.2 дахь хэсгийн “дэг журмыг” гэснийг “дүрэм, журмыг” гэж өөрчилж, 13.1.1, 13.1.3 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“13.1.1.бие даан суралцах, хувь хүн, бүлэгтэй харилцах, хамтран ажиллах ур чадвараа хөгжүүлэх;

13.1.3.бусад суралцагчийг эрсдэлд оруулах үйлдэл гаргахгүй, сурах, сургах үйл ажиллагаанд саад учруулахгүй байх.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6

Татгалзсан: 4

Бүгд: 10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

15.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.2 дахь хэсгийн “туслах багш” гэснийг “багшийн туслах” гэж, 14.2 дахь хэсгийн “хүүхдийн тооноос” гэснийг “хүүхдийн тоо, ялгаатай хэрэгцээнээс” гэж, мөн хэсгийн “бусад” гэснийг “холбогдох хууль тогтоомжид заасан” гэж, 14.4 дэх хэсгийн “туслах багш” гэснийг “багшийн туслах болон холбогдох хууль тогтоомжид заасан ажилтан” гэж өөрчилж, 14.1 дэх хэсгийн “үйлчилгээний” гэснийг хасаж, мөн зүйлийн 14.3 дахь хэсгийн “эмч” гэсний дараа “номын санч” гэж, мөн доор дурдсан агуулгатай 14.6 дахь хэсэг нэмэх.

“14.6.Цэцэрлэгт сэтгэл зүйч, хоол зүйч ажиллуулж болно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 3
Бүгд: 10
70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Дээрх саналтай холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн Ч.Ундрамын тавьсан асуултад Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд Л.Энх-Амгалан, Боловсрол, шинжлэх ухааны дэд сайд Г.Ганбаяр нар хариулж, тайлбар хийв.

16.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн “сургуулийн багш” гэснийг “ерөнхий боловсролын сургуулийн багш нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна” гэж, 15.1.1 дэх заалтын “сургалтын” гэснийг “боловсролын” гэж, 15.1.3 дахь заалтын “төлөвшил, авьяас чадварыг хөгжүүлэх, амжилттай суралцахад” гэснийг “мэдлэг, чадвар, авьяасаа хөгжүүлэх, төлөвшихөд” гэж өөрчилж, 15.1.5 дахь заалтын “байгуулах” гэснийг, 15.1.1 дэх заалтын “бүрэн” гэснийг, мөн зүйлийн 15.4 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, 15.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“15.2.Багш нь суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнд тохируулан хичээл, сургалтын үйл ажиллагааг зохион байгуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

17.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 15.1.2, 15.1.6 дахь заалт, 15.5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 15.6 дахь хэсэг нэмэх:

“15.1.2.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байрын сургалт, үйл ажиллагааны орчинд суралцагчийн аюулгүй байдлыг хангах, хамгаалах, хариу арга хэмжээ авахтай холбоотой бусад хууль тогтоомжоор хүлээсэн үүргийг хэрэгжүүлэх;

15.1.6.хүүхдийн хөгжил, төлөвшил, сурах үйл явцын талаар эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчдэд ганцаарчилсан хэлбэрээр зөвлөгөө өгөх, холбогдох бусад байгууллагатай хамтран ажиллах.

15.5.Багш нь суралцагчийн хувийн мэдээллийг холбогдох хууль тогтоомжид зааснаас бусад тохиолдолд ашиглахыг хориглоно.

15.6.Энэ хуулийн 27.2-т заасан суралцагчийн үнэлгээг бусдад задруулахыг хориглоно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 3
Бүгд: 10
70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

18.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 16 дугаар зүйлийн 16.2 дахь хэсгийн “Багш нь” гэсний дараа “дээд боловсролтой” гэж, 16.6 дахь хэсгийн “мэргэжил дээшлүүлсэн” гэсний дараа “магистр зэрэгтэй” гэж нэмж, 16.2 дахь хэсгийн “Боловсролын ерөнхий хуульд заасны дагуу багшлах эрхтэй” гэснийг “багшлах эрхийн гэрчилгээтэй” гэж, 16.7 дахь хэсгийн “түвшин” гэснийг “мэдлэг” гэж, “3-5 жил” гэснийг “3 жил” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн гарчгийн “тасралтгүй” гэснийг, 16.5 дахь хэсгийн “үндэсний, орон нутгийн түвшинд болон ажлын байранд” гэснийг хасаж, 16.4 дэх хэсгийг 16.4, 16.5 дахь хэсэг болгож, доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“16.4.Багшийн мэргэжлийн хөгжлийг дэмжих сургалт, үйл ажиллагааг цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн, орон нутгийн, үндэсний түвшинд зохион байгуулна.

16.5.Энэ хуулийн 16.4-т заасан цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын түвшинд зохион байгуулах багшийн мэргэжлийн хөгжлийг дэмжих сургалт, үйл ажиллагааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 12.13-т заасан нэгж зохион байгуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 8

Татгалзсан: 3

Бүгд: 11

72.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

19.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.3 дахь заалтын “нөхцөл боломжийг бүрдүүлэх” гэснийг, мөн зүйлийн 17.6 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 17.1.5 дахь заалтын “сургуулийн” гэснийг “сургууль, дотуур байрын” гэж өөрчилж, 17.1.3 дахь заалтын “суралцагчийн хөгжил, төлөвшлийг дэмжих” гэсний өмнө “хамран сургах тойргийн хүүхэд бүрийг цэцэрлэг, сургуульд бүрэн хамруулах, бүртгэх ажлыг зохион байгуулах,” гэж, “сургалтын” гэсний дараа “үйл ажиллагааны” гэж, 17.1.5 дахь заалтын “зохион байгуулах” гэсний дараа “эрсдэлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх, тэдний эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хангах,” гэж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 17.1.10, 17.1.11 дэх заалт, 17.7, 17.8 дахь хэсэг нэмж, 17.1.8 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“17.1.8.боловсролын чанар, үр дүнг томилсон этгээд, суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, энэ хуулийн 8 дугаар бүлэгт заасан байгууллагад хичээлийн жилд тайлагнах, хариуцах;

17.1.10.энэ хуулийн 18.8-д заасан байгууллагад арга зүйн болон санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

17.1.11.Төсвийн тухай хуулийн 16.5-д заасан бүрэн эрхийг хэрэгжүүлж, төсөв, санхүүгийн үйл ажиллагааны төлөвлөлт, гүйцэтгэл, хэрэгжилт, тайлагналтай холбоотой мэдээллийг багш, ажилтан, суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид ил тод, нээлттэй, ойлгомжтой хэлбэрээр мэдээлэх.

17.7.Боловсролын ерөнхий хуулийн 10.2 дахь хэсэг, энэ хуулийн 13.1.2, 13.1.3-т заасан үүргээ биелүүлээгүй суралцагчийг ерөнхий боловсролын сургуулийн нийгмийн ажилтны болон сэтгэл зүйчийн зөвлөгөө, үйлчилгээнд хамруулж болно. Шаардлагатай тохиолдолд холбогдох хуульд заасан үйлчилгээнд холбон зуучилж болно.

17.8.Боловсролын ерөнхий хуулийн 45.3-т заасан эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчтэй байгуулах гэрээгээр сургалтын төлбөр төлөх, хураамж авах харилцаанд багш, суралцагчийг оролцуулахыг хориглоно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 8
Татгалзсан: 3
Бүгд: 11
72.7 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

20.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн “ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ”-ийн нэрийн “СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА” гэсний өмнө “БОЛОВСРОЛЫН” гэж нэмж, 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“18.2.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн нэг бүлэгт суралцах суралцагчийн тоо, анги, бүлгийн зохион байгуулалтыг суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнээс хамаарч уян хатан зохион байгуулах бөгөөд суралцагчийн тоог боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

21.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 18 дугаар зүйлийн 18.3 дахь хэсгийн “үйл ажиллагаандаа баримтлах” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 30.1.23-т заасан үлгэрчилсэн дүрэмд нийцсэн” гэж, 18.7 дахь хэсгийн “өөрийн” гэснийг “өөрийн болон хөндлөнгийн” гэж өөрчилж, 18.1 дэх хэсгийн “хүүхдийн” гэснийг, 18.9, 18.10 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 18.11, 18.12, 18.13, 18.14 дэх хэсэг нэмэх.

“18.11.Ерөнхий боловсролын сургууль дотуур байртай байж болно. Дотуур байрын орчин, үйлчилгээнд тавих шаардлагыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд заасны дагуу баталж мөрдөнө.

18.12.Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байранд амьдарч байгаа суралцагчид зориулан энэ хуулийн 20.11, 20.12-т заасан сургалт, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг тусгайлан боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.

18.13.Энэ хуулийн 18.12-т заасан хөтөлбөрийг Боловсролын ерөнхий хуулийн 43.1.2-т заасан хүүхдийн эрх, хамгааллын зардлаас санхүүжүүлнэ.

18.14.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь номын сантай байх бөгөөд Номын сангийн тухай хуулийн 10.3-т заасан үйлчилгээ үзүүлнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

22.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 19 дүгээр зүйлийн нэрийг “Цэцэрлэг” гэж, 19.1 дэх хэсгийн “хүүхдийн цэцэрлэг /цаашид “цэцэрлэг” гэх/” гэснийг “Цэцэрлэг” гэж, 19.2 дахь хэсгийг өөрчлөн найруулж, төсөлд 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь хэсэг болгох.

“21.2.Сургалт, үйл ажиллагааг бага, дунд, ахлах болон холимог бүлгээр зохион байгуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	4
Бүгд:	11

63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

23.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 20 дугаар зүйлийн 20.9 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, 20.14 дэх хэсгийн “энэ хуулийн 8.7-д” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 8.1-д” гэж өөрчилж, 20.4, 20.11, 20.16 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“20.4.Энэ хуулийн 20.2-т заасан ерөнхий боловсролын сургуулийн бүтцийг тогтооход хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, хүн амын нягтаршил, газарзүйн байршил зэрэг хүчин зүйлийг харгалзана.

20.11.Суралцагчийн суралцах үйл ажиллагаа, хөгжил төлөвшлийг дэмжсэн, ажил мэргэжлийн чиг баримжаатай болоход чиглэсэн хичээлээс гадуурх сургалт, үйл ажиллагаа нь ерөнхий боловсролын сургуулийн үйл ажиллагааны салшгүй хэсэг байна.

20.16.Энэ хуулийн 20.11, 20.12-т заасан сургалт, үйл ажиллагааг үлгэрчилсэн хөтөлбөр, хуваарийн дагуу холбогдох байгууллага, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, иргэдтэй хамтран зохион байгуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	4
Бүгд:	10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

24.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3, 20.2.4 дэх заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 20.17 дахь хэсэг нэмэх.

“20.2.3.1-12 дугаар ангитай, эсхүл 6-12 дугаар ангитай бүрэн дунд сургууль;
20.2.4.10-12 дугаар ангитай ахлах сургууль.

20.17.Энэ хуулийн 20.11-д заасан хичээлээс гадуурх сургалт, үйл ажиллагааны үлгэрчилсэн хөтөлбөрийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	4
Бүгд:	10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

25.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1.1, 21.1.2 дахь заалтын “сургалт” гэсний дараа “, үйл ажиллагаа” гэж нэмж, 21.1.2 дахь заалтын “дэмжигч /явуулын/ багшийн” болон “нүүдлийн бүлгийн” гэснийг “хувилбарт” гэж, 21.3 дахь хэсгийн “боловсролын болон санхүү, төсвийн” гэснийг “боловсролын” гэж өөрчилж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 21.4 дэх хэсэг нэмэх:

“21.4.Хувилбарт сургалт нь энэ хуулийн 5.1-д заасан хугацаанд хамаарахгүй.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	3
Бүгд:	10

70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

26.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 22 дугаар зүйлийн 22.1 дэх хэсгийн “сургалтыг” гэснийг “сургалтыг бага, дунд, ахлах” гэж, 22.6 дахь хэсгийн “суралцах, хөдөлмөрийн заах зээлд шилжихэд” гэснийг “суралцахад” гэж, мөн зүйлийн 22.2 дахь хэсгийг хасаж, 22.3, 22.5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, төсөлд 22.7, 22.8 дахь хэсэг нэмэх.

“22.3.Ерөнхий боловсролын сургууль нь нэг бүлэгт суралцах суралцагчийн тоо, суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнээс хамаарч холимог бүлгээр хичээллэж болно.

22.5.Суралцагчийг сургуулийн орчинд дасан зохицоход дэмжлэг үзүүлэх, сургалтын агуулгыг нөхөх зорилгоор энэ хуулийн 20.11, 20.12-т заасан сургалт үйл ажиллагаа, нэмэлт сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

22.7.Ерөнхий боловсролын сургууль нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 30.1.15-д заасан журмыг баримтлан зайн болон цахим сургалтыг зохион байгуулна.

22.8.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч хүсэлт гаргаж, энэ хуулийн 22.8.1-д заасан журмын дагуу 1-3 дугаар ангийн сургалтын хөтөлбөрийг хүүхдэд гэрээр эзэмшүүлж болно.

22.8.1.эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч хүүхдэд гэрээр боловсрол эзэмшүүлэхэд тавих шаардлага, эрх, үүрэг, хариуцлага, сурлагын амжилтыг үнэлэх, баталгаажуулах журмыг Засгийн газар батлах.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	5
Татгалзсан:	5
Бүгд:	10

50.0 хувийн саналаар дэмжигдсэнгүй.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.17-д заасны дагуу дээрх саналаар 3 удаа санал хураалт явуулав.

Г.Мөнхцэцэг: Дээрх саналыг дэмжье гэсэн санал хураалтыг дахин явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	3

Бүгд: 10
70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Г.Мөнхцэцэг: Нэг дэмжигдэж, нэг дэмжигдээгүй тул дээрх саналыг дэмжье гэсэн санал хураалтыг дахин явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 3
Бүгд: 10
70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Г.Мөнхцэцэг: 27.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн “Зөвлөл” гэсний өмнө “Боловсролын ерөнхий хуулийн 39.2-т заасан” гэж нэмж, 23.2.1 дэх заалтын “ хөгжил, бодлого, төлөвлөлт, түүний хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх” гэснийг “хөгжлийн бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх явцад санал, дүгнэлт гаргах” гэж өөрчилж, 23.2.5 дахь заалтын “бүх талын оролцоог хангах” гэснийг, 23.2.4 дэх заалтыг төслөөс хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 23.2.8, 23.2.9 дэх заалт нэмэх:

“23.2.8.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн санхүүжилт, хөрөнгө оруулалт, төсвийн төлөвлөлтөд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, төслийг эрэмбэлэх, шийдвэрлүүлэх, санал өгөх;

23.2.9.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын дүгнэлттэй танилцах;” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 3
Бүгд: 10
70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

28.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 23 дугаар зүйлийн 23.2.2, 23.2.3 дахь заалтыг нэгтгэн 23.2.2 дахь заалт болгон өөрчлөн найруулж, мөн зүйлийн 23.2.6, 23.2.7 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“23.2.2.суралцагчийн хөгжил, төлөвшлийг дэмжих, сурлагын хоцрогдол үүсэхээс сэргийлэх, сурлагын ахиц гаргах, эрүүл, сургалтын аюулгүй орчин бүрдүүлэхэд санхүүгийн болон оролцооны дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагааг энэ хуулийн 18.8-д заасан байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;”

23.2.6.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байрын орчинд аливаа дарамт, ялгаварлан гадуурхалт, хүчирхийлэл, үе тэнгийн дээрэлхэлтээс сэргийлэх, хүүхэд хамгааллын хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн явц, тайланг хэлэлцэх;

23.2.7.Боловсролын ерөнхий хуулийн 45.3-т заасан гэрээнд тусгах саналыг цэцэрлэгийн эрхлэгч, ерөнхий боловсролын сургуулийн захиралд хүргүүлэх, гэрээний хэрэгжилтийг хэлэлцэх.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 3
Бүгд: 10
70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

29.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 25 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 25.4 дахь хэсэг нэмэх:

“25.4.Багшийн мэргэшүүлэх сургалт, үйл ажиллагааг энэ хуулийн 16.5-д заасан нэгжтэй хамтран зохион байгуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	3
Бүгд:	10

70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

30.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсгийн “боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын зөвшөөрсөн мэргэжлийн” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.7-д заасан” гэж, 26.6 дахь хэсгийн “18.8-д заасан өөрийн” гэснийг “18.7-д заасан” гэж, 26.7 дахь хэсгийн “боловсролын салбарын мэдээллийн нэгдсэн санд” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.7-д заасан байгууллага боловсролын цахим мэдээллийн санд” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	3
Бүгд:	10

70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

31.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 27 дугаар зүйлийн 27.3 дахь хэсгийн “1-2” гэснийг “1-3” гэж, 27.4 дэх хэсгийн “боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 33-т заасан орон нутгийн” гэж, 27.6 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“27.6.Суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн саналыг үндэслэн давтан сурах боломжийг суралцагчид олгож болно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	7
Татгалзсан:	3
Бүгд:	10

70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

32.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 28 дугаар зүйлийн 28.2 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 28.3 дахь хэсгийн “заавал хамруулах үүрэг хүлээнэ” гэснийг “хамруулахад захиргааны дэмжлэг үзүүлнэ” гэж, 28.6 дахь хэсгийн “мэдээллийн” гэснийг “цахим” гэж өөрчилж, 28.4 дэх хэсгийн “орон нутгийн” гэсний дараа “цэцэрлэг” гэж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 28.10, 28.11 дэх хэсэг нэмэх.

“28.10.Аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга түүнийг томилсон этгээд хооронд байгуулсан гэрээнд харьяа нутаг дэвсгэрийн хүүхдийг цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд хамруулах, боловсролын чанарын үзүүлэлтийг ахиулах талаар тусгана.

28.11.Ерөнхий боловсролын сургуульд суурилсан суралцагчийн эрүүл мэндийн хяналт, тандалт, бүртгэлийг бүрдүүлж, тодорхой насны давтамжтайгаар урьдчилан

сэргийлэх, эрт илрүүлэг, үзлэг, шинжилгээ, оношлогоонд хамруулах ажлыг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 3
Бүгд: 10
70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

33.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томьёолол дэмжигдсэнтэй холбогдуулан төслийн дугаарлалт, бүлэг, зүйл, хэсэг, заалтын дугаарыг агуулгын хувьд эрэмбэлэн, үг, найруулгыг жигдлэх, хууль зүйн техникийн болон бусад засварыг хийх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 3
Бүгд: 10
70.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Г.Мөнхцэцэг: Улсын Их Хурлын гишүүн Ц.Тувааны гаргасан, Төслийн 4.7-д хөдөө аж ахуйн салбарт ажилладаг өрхийн хүүхэд болон хүүхдийн өсөлт хөгжил, эрүүл мэндийн байдал, бусад хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас хүүхдийг 7 настайд нь элсүүлж болно гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 2
Татгалзсан: 8
Бүгд: 10
20.0 хувийн саналаар дэмжигдсэнгүй.

Байнгын хорооноос гарах танилцуулгыг Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Дамдинням Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанд танилцуулахаар тогтов.

Уг асуудлыг 12 цаг 12 минутад хэлэлцэж дуусав.

ХУРАЛДААНЫ ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Хоёр дугаар асуудал байна.
Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл. Засгийн газраас 2021 оны 6 дугаар сарын 24-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн байгаа.

Энэ одоо Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Ажлын хэсгийн нэрс бол түрүүчийн 1 дүгээр асуудал дээр орсон ажлын хэсгийн нэрс хэвээрээ байгаа.

Ажлын хэсгийн танилцуулгыг ажлын хэсгийн ахлагч Улсын Их Хурлын гишүүн Дамдинням танилцуулна.

Г.Дамдинням: Боловсролын ерөнхий хуулийг дагаж өргөн мэдүүлсэн Улсын Их Хурлаар хэлэлцэхэд бэлэн болсон байгаа. Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хуулийн ажлын дэд хэсгээс гаргасан 33 зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор Улсын Их Хурлын ажлын хэсэг ажиллаж одоо бэлэн болгосон байгаа.

Эрхэм байнгын хорооны гишүүд, Улсын Их Хурлын нэгдсэн чуулганд орох анхдугаар хэлэлцүүлгийн өмнөх одоо Байнгын хорооны хэлэлцүүлгийг хийж дэмжиж өгөхийг хүсье.

Баярлалаа.

Г.Мөнхцэцэг: Танилцуулга хийсэн Дамдинням гишүүнд, ажлын хэсгийн ахлагчид баярлалаа.

Тэгээд гишүүний хуулийн төслийн тухай зүйлтэй холбогдуулан хууль санаачлагчаас болон бусад оролцогчоос асуух асуулттай гишүүн байна уу? Алга байна.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн дагуу байнгын хорооны хуулийн төслийн зүйл заалт бүрээр хэлэлцэнэ гэж заасны дагуу хуулийн төслийн зүйл, заалт бүрээр хэлэлцэнэ. Гишүүн хуулийн төслийн зүйлтэй холбогдуулан хууль санаачлагчаас асуулт асууж болно гэсэн ийм дэгтэй байгаа. Ингээд хуулийн төслүүдийг зүйл бүрээр нь хэлэлцье.

Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 1 дүгээр зүйл дээр

асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна.

Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 2 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс зарчмын зөрөөтэй саналтай байгаа.

Саналын томъёоллыг уншиж танилцуулъя.

Төслийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “эдгээртэй” гэснийг “эдгээр хуультай” гэж өөрчилж, 2.2 дахь хэсгийн “нэгдэн орсон” гэснийг хасах. Санал гаргасан ажлын хэсэг.

Санал хураалт.

72.7 хувиар санал дэмжигдлээ.

2.Төслийн 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн “оюун ухаан” гэснийг “танин мэдэхүй” гэж, 3.2 дахь хэсгийн “ёс зүйтэй” гэснийг “ёс суртахуунтай” гэж, 3.3 дахь хэсгийн “Сургалтын байгууллага” гэснийг “Хүүхдийн цэцэрлэг /цаашид “цэцэрлэг” гэх/, ерөнхий боловсролын сургууль” гэж, “захиргааны байгууллагатай” гэснийг “ захиргааны байгууллага, иргэний нийгмийн байгууллагатай” гэж өөрчилж, 3.3 дахь хэсгийн “асран хамгаалагч” гэсний дараа “харгалзан дэмжигч,” гэж /цаашид тохиолдол бүрд/ нэмэх.

Санал хураалт.

Энэ санал 70.0 хувиар дэмжигдлээ.

3.Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2 дахь хэсгийн “3-5” гэснийг “2-5” гэж өөрчилж, “4.7 дахь хэсгийн “сургуульд” гэсний өмнө “ерөнхий боловсролын” гэж нэмж, мөн зүйлийн 4.3 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 4.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“4.1.Сургуулийн өмнөх боловсролыг 4, бага боловсролыг 5, суурь боловсролыг 9, бүрэн дунд боловсролыг 12 жилд эзэмшинэ.

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

4.Төслийн 5 дугаар зүйлийн 5.7 дахь хэсгийн “танхимын хичээл, сургалтын үйл ажиллагааг түр зогсоосон тохиолдолд Боловсролын ерөнхий хуульд заасны дагуу сургалтыг танхимын бус хэлбэрээр үргэлжлүүлэн” гэснийг “сургалт, үйл ажиллагааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 8.3-д заасан хэлбэрээр” гэж өөрчлөх.

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

5.Төслийн “ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ”-ийн нэрийг “ТЭГШ ХАМРУУЛАН СУРГАХ БОЛОВСРОЛ” гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн “хөгжлийн онцлог” гэснийг “онцлог” гэж, 6.3 дахь хэсгийн “саналыг” гэснийг “санал, зөвшөөрлийг” гэж, 6.5 дахь хэсгийн “Энэхүү тогтоосон хугацаа нь хүүхдийн сурч боловсрох эрхийг хязгаарлахгүй байна” гэснийг “Тогтоох тохиолдолд ерөнхий боловсролын сургалтын төлөвлөгөөгөөр судлах хичээлийн цагийг бууруулахгүй.”, гэж, 6.7, 6.9 дэх хэсгийн “туслах багш” гэснийг “багшийн туслах” гэж, 6.7 дахь хэсгийн “сувилагчтай” гэснийг “сувилагч болон сэргээх, нөхөн сэргээх үйлчилгээ үзүүлэх мэргэжлийн ажилтантай” гэж өөрчилж, 6.1 дэх хэсгийн “Тайлбар”-ыг төслөөс хасаж, 6.4, 6.6 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“6.4.Энэ хуулийн 6.3-т заасан ганцаарчилсан сургалт зохион байгуулахтай холбогдох журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

6.6.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд суралцаж буй ялгаатай хэрэгцээтэй суралцагчид хөгжлийн дэмжлэг үзүүлэх журмыг боловсрол, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.

Санал хураалт.

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

6.Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн “монгол хэлээр” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 6.1-д заасан хэлээр” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн 7.2 дахь хэсгийн “болон” гэснийг, 7.3 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 7.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 7.5 дахь хэсэг нэмэх:

“7.4.Энэ хуулийн 7.2-т заасан суралцагч Монгол хэлний тухай хуулийн 13.1.4-т заасныг үндэслэн хос хэлний хөтөлбөрөөр хичээллэх бөгөөд хөтөлбөрийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

7.5.Боловсролын ерөнхий хуулийн 6.6-д заасан суралцагч монгол дохионы болон бичгийн хэлээр боловсрол эзэмшинэ.”

Санал хураалт.

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

7.Төслийн 8 дугаар зүйлийн 8.2 дахь хэсгийн “математикийн” гэсний дараа “болон цахим технологийн” гэж нэмж, 8.3 дахь хэсгийн “хүүхдийн хөгжлийг дэмжих нэмэлт хөтөлбөр” гэснийг “энэ хуулийн 8.2-т зааснаас гадна нэмэлт үйл ажиллагаа” гэж өөрчлөх.

Санал хураалт.

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

8.Төслийн 9 дүгээр зүйлийн гарчиг болон 9.1 дэх хэсгийн “сургалтын” гэснийг, 9.4 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, 9.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“9.2.Ерөнхий боловсролын агуулгыг Боловсролын ерөнхий хуулийн 14.4-т заасан агуулга болон математик-байгалийн ухааны, нийгэм-хүмүүнлэгийн, хэл-харилцааны, бие бялдын, урлаг-зоо зүйн, цахим болон зохион бүтээх технологийн, иргэний боловсрол, амьдрах ухааны мэдлэг, чадварыг хөгжүүлэх чиглэлээр тогтооно.”

Санал хураалт.

60.0 хувиар дэмжигдлээ.

9.Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.1, 10.2, 10.4, 10.6, 10.8, 10.9 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, төслөөс 10.7 дахь хэсгийг хасгах.

“10.1.Сургалтын хөтөлбөр нь үзэл баримтлалтай байна. Үзэл баримтлалыг Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.1-д заасан Үндэсний зөвлөл хэлэлцэж, Засгийн газар батална.

10.2.Сургалтын хөтөлбөрийг энэ хуулийн 10.1-д заасан үзэл баримтлалд үндэслэн энэ хуулийн 8.2, 9.2-т заасан агуулгын хүрээнд боловсруулна.

10.4.Энэ хуулийн 7.4, 10.2, 10.3, 10.10-т заасан сургалтын хөтөлбөр, ерөнхий боловсролын сургалтын төлөвлөгөө, Боловсролын ерөнхий хуулийн 14.8-д заасан цахим сургалтын хөтөлбөрийг боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага боловсруулж, мэргэжлийн зөвлөлийн санал, дүгнэлтийг үндэслэн боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

10.6.Боловсролын ерөнхий хуулийн 27.4-т заасан мэргэжлийн зөвлөл нь сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, сурах

бичиг, хичээлийн жилийн бүтцийн талаар мэргэжлийн дүгнэлт гаргах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. Зөвлөл нь багш, эрдэмтэн, судлаач, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодын оролцоог хангасан байна.

10.8.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнд нийцүүлэн энэ хуулийн 10.4-т заасан сургалтын хөтөлбөрт эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн оролцоотой тохируулга хийж болно.

10.9.Боловсролын ерөнхий хуулийн 14.7-д заасан хугацаанд сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх явцад сайжруулж болох бөгөөд сайжруулсан сургалтын хөтөлбөр нь хөтөлбөрийн үзэл баримтлалд нийцсэн байна.”

Санал хураалт.

80.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

10.Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.5 дахь хэсгийн “Бага насны хүүхдийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөрийг” гэснийг “3 хүртэлх насны хүүхдийн цогц хөгжлийг дэмжих хөтөлбөрийг” гэж, мөн хэсгийн тайлбарын “Бага насны хүүхдийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр” гэснийг “Энэ хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.5-д заасан цогц хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр” гэж, “0-2 настай” гэснийг “3 хүртэлх насны” гэж өөрчилж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 10.11, 10.12 дахь хэсэг нэмэх:

“10.11.Сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт нь төлөвлөх, боловсруулах, турших, сайжруулах, хэрэгжүүлэх, үнэлэх үйл явцыг багтаасан тасралтгүй, цогц үйл ажиллагаа байна.

10.12.Энэ хуулийн 10.4-т заасан сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд тухайн орон нутгийн түүх, соёл, байгаль, цаг уурын онцлогийг тусгаж болно.”

Санал хураалт.

80.0 хувиар санал дэмжигдлээ. Энэ санал дээр цаг уурын онцлог гэж юу байх юм тиймээ. Энэ дээр бас дахиад найруулах, дахиж харах ийм чиглэлийг өгч байна. Уялдаа холбоо, үг сонголт нь ч гэсэн болоогүй байна. Энэ санал хураалтыг цуцлаад дахиад гүйцээн боловсруулах чиглэл өгч байна. Энэ санал 62.5 хувиар дэмжигдлээ. Цаашид бас найруулга дээр анхаараарай.

11.Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1, 11.3, 11.9 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“11.1.Энэ хуулийн 10.6-д заасан мэргэжлийн зөвлөлийн санал, дүгнэлтийг үндэслэн ерөнхий боловсролын сургалтад хэрэглэх сурах бичгийн жагсаалтыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

11.3.Сурах бичиг зохиоход багш, эрдэмтэн, судлаач, мэргэжлийн холбооны оролцоог хангаж, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, суралцагчийн төлөөллөөс санал авна.

11.9.Харааны бэрхшээлтэй болон энэ хуулийн 7.2-т заасан суралцагчид зориулан сурах бичгийг хөрвүүлнэ. Үндэстний цөөнх, сонсголын бэрхшээлтэй хүүхдийн эх хэлний сурах бичгийг зохионо.”

Санал хураалт.

80.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

12.Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийн “сурах бичиг зохиох турших, сургалтад ашиглахтай” гэснийг “Сурах бичиг зохиох, хэвлэх, түгээхтэй” гэж, 11.6 дахь хэсгийн “хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн” гэснийг “сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх” гэж, 11.7 дахь хэсгийн “үнэ төлбөргүй” гэснийг “төлбөргүй” гэж, “ашиглуулна” гэснийг “ашиглуулах бөгөөд эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч хүсэлт

гаргасан бол сурах бичгийг худалдан авч болно.” гэж, 11.12 дахь хэсгийн “танин мэдэхүйн” гэснийг “сэтгэхүйн” гэж өөрчилж, 11.4 дэх хэсгийн “төрийн захиргааны” гэсний дараа “төв” гэж нэмж, 11.10, 11.11 дэх хэсгийг төслөөс хасах.

Санал хураалт.

81.8 хувиар санал дэмжигдлээ.

13.Төслийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.4 дэх заалтын “ахиулах зорилгоор” гэснийг “ахиулахад чиглэсэн” гэж өөрчилж, 12.1.3, 12.1.5 дахь заалт, 12.1.6 дахь заалтын “тайван амьдрах” гэснийг хасах.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

14.Төслийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.2 дахь хэсгийн “дэг журмыг” гэснийг “дүрэм, журмыг” гэж өөрчилж, 13.1.1, 13.1.3 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“13.1.1.бие даан суралцах, хувь хүн, бүлэгтэй харилцах, хамтран ажиллах ур чадвараа хөгжүүлэх;

13.1.3.бусад суралцагчийг эрсдэлд оруулах үйлдэл гаргахгүй, сурах, сургах үйл ажиллагаанд саад учруулахгүй байх.”

Санал хураалт.

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

15.Төслийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.2 дахь хэсгийн “туслах багш” гэснийг “багшийн туслах” гэж, 14.2 дахь хэсгийн “хүүхдийн тооноос” гэснийг “хүүхдийн тоо, ялгаатай хэрэгцээнээс” гэж, мөн хэсгийн “бусад” гэснийг “холбогдох хууль тогтоомжид заасан” гэж, 14.4 дэх хэсгийн “туслах багш” гэснийг “багшийн туслах болон холбогдох хууль тогтоомжид заасан ажилтан” гэж өөрчилж, 14.1 дэх хэсгийн “үйлчилгээний”

гэснийг хасаж, мөн зүйлийн 14.3 дахь хэсгийн “эмч” гэсний дараа “номын санч” гэж, мөн доор дурдсан агуулгатай 14.6 дахь хэсэг нэмэх.

Санал хураалт.

Санал хураалтыг цуцалъя.

“14.6.Цэцэрлэгт сэтгэл зүйч, хоол зүйч ажиллуулж болно.”

Санал хураалт.

Санал хураалтыг цуцалъя.

Ундрaм гишүүн үг хэлье, санал хэлье. Ундрaм гишүүний микрофоныг өгье.

Ч.Ундрaм: Энэ заалт дээр надад нэг ийм асуудал байгаа юм. Энэ Ерөнхий боловсролын сургуульд ажиллаж байгаа номын санчийг энэ одоо олон улсын туршилагаар номын санч бөгөөд багш гэж авч үздэг болчихсон юм байна. Хүүхдэд одоо номын санг хэрхэн хэрэглэх вэ? Өөрийнхөө үзэж байгаа хичээлтэй холбогдолтой номыг яаж ирж олж одоо хэрэглэх вэ? Мөн одоо аль хичээлтэй нь аль номууд илүү ойролцоо байх вэ гээд ерөнхийдөө номын сан, хэрэглэх ном, одоо уншиж хэрэглэж сурах өөртөө шаардлагатай эх сурвалжуудыг бас тухайн судалж байгаа асуудалтайгаа холбоотой эх сурвалжуудыг олж ашиглах гээд энэ чиглэлийн одоо нэг ёсны багшлах үйл ажиллагаа давхар хийгээд байгаа юм байна.

Яг одоо жирийн манай төв номын сан ч байдаг юм уу, Нацагдоржийн номын санд том хүмүүс ороод үйлчлүүлэхээс өөрөөр ийм багшлах үйл ажиллагаа хийдэг юм байна гээд олон улсын чиг хандлага нь ийм болчихсон юм байна.

Тэгээд одоо энэ манайд байгаа хувийн сургуулиуд дээр номын санч багш гэдгээрээ бүр яваад эхэлчихсэн юм байна. Одоо энэ бест туршилагуудаас харах юм

бол. Тэгэхээр манай энэ ЕБС дээр байгаа номын санчдыг номын санч багш гэдэг тэр утгаар нь авч хэрэглэвэл одоо хэрэгжүүлбэл яасан юм бэ? Ажиллуулбал гэсэн ийм санал байгаад байгаа юм. Тэгээд ер нь энэ номын сантай холбоотой манайд одоо ирж ажилласан гаднын судлаачид юу гэж байна вэ гэхээр бид нар хүүхдийг минутад хэдэн үг уншиж байна вэ гэдгийг нь одоо тоолж хэмжээд байдаг мөртөө уншсан агуулгаа ойлгож байна уу үгүй юү гэдгийг нь одоо төдийлөн үнэлэхгүй байна. Нэг их хурдан дуржигнатал ингээд минутад олон үг унших гээд л хүүхдүүд маань яараад байдаг. Гэтэл уншсан юмаа ойлгодоггүй.

Гоё бичиж байна уу, цэвэрхэн бичиж байна уу гэдгийг нь анхаараад байдаг мөртөө нөгөө уншсан юмаа ойлгоод өөрийн болгоод дүгнэлт хийгээд бичиж чадаж байна уу гэдэг агуулга руу нь анхаарахгүй илүү хэлбэр лүү анхаардаг юм байна гэсэн ийм дүгнэлт бас гарсан байсан.

Тэгэхээр номын санч нар бол тухайн уншиж байгаа юмаа агуулгыг нь ойлгодог өөрийнхөө хичээлтэй уялдуулж боддог гээд ийм багшлах ажлыг хийвэл илүү одоо зөв юм гэсэн ийм ялангуяа энэ Ерөнхий боловсролын сургуулийн номын санчдыг гэсэн ийм асуудал ярьж байгаа юм. Тэгэхээр бид нар энэ номын санч багш гэдэг тийм ажлын байрны тодорхойлолттой тийм статустай болгох боломж байгаа юу, үгүй юү гэдгийг одоо сайдаас асуумаар байна.

Г.Мөнхцэцэг: Би бас Ундрaм гишүүний гаргаад байгаа энэ саналтай бас санал нэг байгаад байгаа. Тэгэхдээ энэ хуульд бол бас тодорхой хэмжээгээр номын санчтай холбоотой номын сантай холбоотой ийм заалтууд бол нэлээд тодорхой хэмжээгээр бас нэмэгдэж бас ингэж орж ирж байгаа. Тэгээд тэр номын санч багш байх гэдэг энэ зүйл заалттай холбоотойгоор ер нь манай ажлын хэсэг дэд ажлын хэсэг бас нэлээн

ярьсан. Тэгээд яг одоо ямар байдлаар тусгаж орж ирж байгаа талаар.

Энх-Амгалан сайд энэ дээр бас нэг хариулт өгчих нь зүйтэй байх.

Л.Энх-Амгалан: Ундрам гишүүн Байнгын хороон дарга 2 бас энэ сургуулийн номын сан, сургуулийн номын санчийн статусын асуудал дээр бас нэлээн энэ хууль дээр ахиц гаргая гэсэн ийм юунуудыг өгсөн. Энэ дээр бид нар санал нэг байгаа. Ерөнхийдөө өнөөдөр энэ дэлхий нийтээр ингээд аваад үзэхээр энэ сургуулийн номын сангийн одоо гүйцэтгэх үүрэг роль, чиг үүргүүд, сургуулийн номын санчийн чиг үүргүүд их өөрчлөгдөж байгаа юм байна лээ.

Тэгэхээр багш шууд одоо сургуулийн номын санч багш гэхээр дахиад нөгөө нэг төрийн албаны нөгөө нэг баахан хуулиудын нэр томъёонуудтай жаахан зөрчилдөх юмнууд гарах учраас бид нар угаасаа энэ хууль гарахаар энэ сургуулийн номын санч, сургуулийн эмч, сургуулийн сэтгэл зүйч, сургуулийн хоол зүйчдийн одоогийн чиг үүргүүдийг нэлээн өөрчилж гэж бодож байгаа.

Тэгээд энэнтэйгээ уялдуулаад одоо энэ хуулийн дагуу гарч ирэх журам дээр бол энэ нэлээн зохицуулалтууд орно. Ер нь бол бид нар сургуулийн номын санчийн энэ статусуудыг нэлээн өргөж ганцхан хүүхдэд туслахаасаа илүү бас багш нарт тусалдаг багш нарын хичээлийн бэлтгэл ажлууд дээр одоо тодорхой эх үүсвэрүүд, материалуудыг гардаж өгдөг одоо нэлээн ийм багш нарын дунд одоо хичээлийн энэ үйл ажиллагааг зохион байгуулахад бол энэ номын санчийн гүйцэтгэдэг үүрэг бол маш их юм байна лээ.

Тэгэхээр энэ чиглэл рүү одоо бид нар бас энэ хуулийн яг батлагдаж гарсны дараа бол нэлээн томоохон өөрчлөлтүүдийг хийхээр бол төлөвлөж байгаа гэдгээ бас би тайлбар болгоод хэлчихье гэж бодож байна.

Г.Мөнхцэцэг: Санал хураалтдаа оръё. Ажлын дэд хэсэг Ганбаяр сайд нэмэлт хариулт өгье. 5 дугаар микрофон дээр 5 дугаар микрофоныг өгье.

Ганбаяр сайдын дэд сайдын микрофоныг өгөөрэй.

Г.Ганбаяр: Ундрам гишүүний ярьж байгаа асуудалтай бол яг 100 хувь санал нэг байгаа. Бид нар дэд ажлын хэсэг дээр ажлын хэсэг дээр энэ номын сантай холбоотой эрх зүйн орчныг нэлээн сайжруулъя. Номын санчдын ажиллах орчин нөхцөл дээрээс нь тэд нарт боломж бололцоог нэлээн нэмэгдүүлье. Суралцагч нарт номын сан дээр одоо суралцах тэр боломж бололцоог өшөө нэмэгдүүлье гэдэг дээр бол бид нар нэлээн ажилласан. Тэгэхээр би нэг зүйлийг л хэлэхийг хүсэж байгаа нь одоо яг Байнгын хороон дээр явж байгаа соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийн хуулийг дагасан Номын сангийн хууль дээр бас та бүхэн энийг харж өгөөч. Энэ хуулиар энэ номын санчдын эрх зүйн орчин нь зохицуулагдаад байгаа учраас бид нар энэ асуудлыг бол яг энэ боловсролын хууль дээр бол Номын сангийн хуулийн бид нар 10.3-т байгаа чиг үүргийг нь бид нар барьж явж байгаа. Тэр хуульд нийцүүлж явж байгаа. Яагаад гэхээр хүчин төгөлдөр байгаа хууль учраас.

Тэгэхээр одоо байгаа тэр соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийг дагасан байгаа Номын сангийн хууль дээр тэр номын санч гэдэг тэр нэр томъёог тодорхой болгож өгөхгүй бол өнөөдрийн байгаа номын сангийн хуулиар бол номын санч гэдэг эрх зүйн орчин ч байхгүй байгаа юм. Ийм ийм чиг үүргийг хэрэгжүүлсэн ийм мэргэжлийн одоо ийм хүн байна л гэсэн ийм байгаа болохоос биш номын санч гэдгээ өөрөө тодорхойлолт нь байгаад байгаа учраас тэрийг одоо гишүүд та бүхэн байнгын хороон дээр ярих үе дээр анхаарч өгөөч гэж хүсэх гэсэн юм.

Г.Мөнхцэцэг: Хариулт хангалттай гэж үзэж байна.

Ингээд санал хураалт.

Санал 70 хувиар санал дэмжигдлээ.

16.Төслийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн “сургуулийн багш” гэснийг “ерөнхий боловсролын сургуулийн багш нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна” гэж, 15.1.1 дэх заалтын “сургалтын” гэснийг “боловсролын” гэж, 15.1.3 дахь заалтын “төлөвшил, авьяас чадварыг хөгжүүлэх, амжилттай суралцахад” гэснийг “мэдлэг, чадвар, авьяасаа хөгжүүлэх, төлөвшихөд” гэж өөрчилж, 15.1.5 дахь заалтын “байгуулах” гэснийг, 15.1.1 дэх заалтын “бүрэн” гэснийг, мөн зүйлийн 15.4 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, 15.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“15.2.Багш нь суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнд тохируулан хичээл, сургалтын үйл ажиллагааг зохион байгуулна.”

Санал хураалт.

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

17.Төслийн 15.1.2, 15.1.6 дахь заалт, 15.5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 15.6 дахь хэсэг нэмэх:

“15.1.2.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байрын сургалт, үйл ажиллагааны орчинд суралцагчийн аюулгүй байдлыг хангах, хамгаалах, хариу арга хэмжээ авахтай холбоотой бусад хууль тогтоомжоор хүлээсэн үүргийг хэрэгжүүлэх;

15.1.6.хүүхдийн хөгжил, төлөвшил, сурах үйл явцын талаар эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчдэд ганцаарчилсан хэлбэрээр зөвлөгөө өгөх, холбогдох бусад байгууллагатай хамтран ажиллах.

15.5.Багш нь суралцагчийн хувийн мэдээллийг холбогдох хууль тогтоомжид зааснаас бусад тохиолдолд ашиглахыг хориглоно.

15.6.Энэ хуулийн 27.2-т заасан суралцагчийн үнэлгээг бусдад задруулахыг хориглоно.”

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

18.Төслийн 16 дугаар зүйлийн 16.2 дахь хэсгийн “Багш нь” гэсний дараа “дээд боловсролтой” гэж, 16.6 дахь хэсгийн “мэргэжил дээшлүүлсэн” гэсний дараа “магистр зэрэгтэй” гэж нэмж, 16.2 дахь хэсгийн “Боловсролын ерөнхий хуульд заасны дагуу багшлах эрхтэй” гэснийг “багшлах эрхийн гэрчилгээтэй” гэж, 16.7 дахь хэсгийн “түвшин” гэснийг “мэдлэг” гэж, “3-5 жил” гэснийг “3 жил” гэж өөрчилж, мөн зүйлийн гарчгийн “тасралтгүй” гэснийг, 16.5 дахь хэсгийн “үндэсний, орон нутгийн түвшинд болон ажлын байранд” гэснийг хасаж, 16.4 дэх хэсгийг 16.4, 16.5 дахь хэсэг болгож, доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“16.4.Багшийн мэргэжлийн хөгжлийг дэмжих сургалт, үйл ажиллагааг цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн, орон нутгийн, үндэсний түвшинд зохион байгуулна.

16.5.Энэ хуулийн 16.4-т заасан цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын түвшинд зохион байгуулах багшийн мэргэжлийн хөгжлийг дэмжих сургалт, үйл ажиллагааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 12.13-т заасан нэгж зохион байгуулна.”

Санал хураалт.

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

19.Төслийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.3 дахь заалтын “нөхцөл боломжийг бүрдүүлэх” гэснийг, мөн зүйлийн 17.6 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 17.1.5 дахь

заалтын “сургуулийн” гэснийг “сургууль, дотуур байрын” гэж өөрчилж, 17.1.3 дахь заалтын “суралцагчийн хөгжил, төлөвшилийг дэмжих” гэсний өмнө “хамран сургах тойргийн хүүхэд бүрийг цэцэрлэг, сургуульд бүрэн хамруулах, бүртгэх ажлыг зохион байгуулах,” гэж, “сургалтын” гэсний дараа “үйл ажиллагааны” гэж, 17.1.5 дахь заалтын “зохион байгуулах” гэсний дараа “эрсдэлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх, тэдний эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хангах,” гэж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 17.1.10, 17.1.11 дэх заалт, 17.7, 17.8 дахь хэсэг нэмж, 17.1.8 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“17.1.8.боловсролын чанар, үр дүнг томилсон этгээд, суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, энэ хуулийн 8 дугаар бүлэгт заасан байгууллагад хичээлийн жилд тайлагнах, хариуцах;

17.1.10.энэ хуулийн 18.8-д заасан байгууллагад арга зүйн болон санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

17.1.11.Төсвийн тухай хуулийн 16.5-д заасан бүрэн эрхийг хэрэгжүүлж, төсөв, санхүүгийн үйл ажиллагааны төлөвлөлт, гүйцэтгэл, хэрэгжилт, тайлагналтай холбоотой мэдээллийг багш, ажилтан, суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид ил тод, нээлттэй, ойлгомжтой хэлбэрээр мэдээлэх.

17.7.Боловсролын ерөнхий хуулийн 10.2 дахь хэсэг, энэ хуулийн 13.1.2, 13.1.3-т заасан үүргээ биелүүлээгүй суралцагчийг ерөнхий боловсролын сургуулийн нийгмийн ажилтны болон сэтгэл зүйчийн зөвлөгөө, үйлчилгээнд хамруулж болно. Шаардлагатай тохиолдолд холбогдох хуульд заасан үйлчилгээнд холбон зуучилж болно.

17.8.Боловсролын ерөнхий хуулийн 45.3-т заасан эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчтэй байгуулах

гэрээгээр сургалтын төлбөр төлөх, хураамж авах харилцаанд багш, суралцагчийг оролцуулахыг хориглоно.”

Санал хураалт.

72.7 хувиар санал дэмжигдлээ.

20.Төслийн “ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ”-ийн нэрийн “СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА” гэсний өмнө “БОЛОВСРОЛЫН” гэж нэмж, 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“18.2.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн нэг бүлэгт суралцах суралцагчийн тоо, анги, бүлгийн зохион байгуулалтыг суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнээс хамаарч уян хатан зохион байгуулах бөгөөд суралцагчийн тоог боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.”

Санал хураалт.

63.6 хувиар санал дэмжигдлээ.

21.Төслийн 18 дугаар зүйлийн 18.3 дахь хэсгийн “үйл ажиллагаандаа баримтлах” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 30.1.23-т заасан үлгэрчилсэн дүрэмд нийцсэн” гэж, 18.7 дахь хэсгийн “өөрийн” гэснийг “өөрийн болон хөндлөнгийн” гэж өөрчилж, 18.1 дэх хэсгийн “хүүхдийн” гэснийг, 18.9, 18.10 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 18.11, 18.12, 18.13, 18.14 дэх хэсэг нэмэх.

“18.11.Ерөнхий боловсролын сургууль дотуур байртай байж болно. Дотуур байрын орчин, үйлчилгээнд тавих шаардлагыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд заасны дагуу баталж мөрдөнө.

18.12.Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байранд амьдарч байгаа суралцагчид зориулан энэ хуулийн

20.11, 20.12-т заасан сургалт, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг тусгайлан боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.

18.13.Энэ хуулийн 18.12-т заасан хөтөлбөрийг Боловсролын ерөнхий хуулийн 43.1.2-т заасан хүүхдийн эрх, хамгааллын зардлаас санхүүжүүлнэ.

18.14.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь номын сантай байх бөгөөд Номын сангийн тухай хуулийн 10.3-т заасан үйлчилгээ үзүүлнэ.”

Санал хураалт.

63.6 хувиар санал дэмжигдлээ.

22.Төслийн 19 дүгээр зүйлийн нэрийг “Цэцэрлэг” гэж, 19.1 дэх хэсгийн “хүүхдийн цэцэрлэг /цаашид “цэцэрлэг” гэх/” гэснийг “Цэцэрлэг” гэж, 19.2 дахь хэсгийг өөрчлөн найруулж, төсөлд 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь хэсэг болгох.

“21.2.Сургалт, үйл ажиллагааг бага, дунд, ахлах болон холимог бүлгээр зохион байгуулна.”

Санал хураалт.

63.6 хувиар санал дэмжигдлээ.

23.Төслийн 20 дугаар зүйлийн 20.9 дэх хэсгийг төслөөс хасаж, 20.14 дэх хэсгийн “энэ хуулийн 8.7-д” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 8.1-д” гэж өөрчилж, 20.4, 20.11, 20.16 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“20.4.Энэ хуулийн 20.2-т заасан ерөнхий боловсролын сургуулийн бүтцийг тогтооход хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, хүн амын нягтаршил, газарзүйн байршил зэрэг хүчин зүйлийг харгалзана.

20.11.Суралцагчийн суралцах үйл ажиллагаа, хөгжил төлөвшлийг дэмжсэн, ажил мэргэжлийн чиг баримжаатай болоход чиглэсэн хичээлээс

гадуурх сургалт, үйл ажиллагаа нь ерөнхий боловсролын сургуулийн үйл ажиллагааны салшгүй хэсэг байна.

20.16.Энэ хуулийн 20.11, 20.12-т заасан сургалт, үйл ажиллагааг үлгэрчилсэн хөтөлбөр, хуваарийн дагуу холбогдох байгууллага, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, иргэдтэй хамтран зохион байгуулна.”

Санал хураалт.

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

24.Төслийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3, 20.2.4 дэх заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 20.17 дахь хэсэг нэмэх.

“20.2.3.1-12 дугаар ангитай, эсхүл 6-12 дугаар ангитай бүрэн дунд сургууль;

20.2.4.10-12 дугаар ангитай ахлах сургууль.

20.17.Энэ хуулийн 20.11-д заасан хичээлээс гадуурх сургалт, үйл ажиллагааны үлгэрчилсэн хөтөлбөрийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”

Санал хураалт.

60.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

25.Төслийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1.1, 21.1.2 дахь заалтын “сургалт” гэсний дараа “, үйл ажиллагаа” гэж нэмж, 21.1.2 дахь заалтын “дэмжигч /явуулын/ багийн” болон “нүүдлийн бүлгийн” гэснийг “хувилбарт” гэж, 21.3 дахь хэсгийн “боловсролын болон санхүү, төсвийн” гэснийг “боловсролын” гэж өөрчилж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 21.4 дэх хэсэг нэмэх:

“21.4.Хувилбарт сургалт нь энэ хуулийн 5.1-д заасан хугацаанд хамаарахгүй.”

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

26.Төслийн 22 дугаар зүйлийн 22.1 дэх хэсгийн “сургалтыг” гэснийг “сургалтыг бага, дунд, ахлах” гэж, 22.6 дахь хэсгийн “суралцах, хөдөлмөрийн заах зээлд шилжихэд” гэснийг “суралцахад” гэж, мөн зүйлийн 22.2 дахь хэсгийг хасаж, 22.3, 22.5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, төсөлд 22.7, 22.8 дахь хэсэг нэмэх.

“22.3.Ерөнхий боловсролын сургууль нь нэг бүлэгт суралцах суралцагчийн тоо, суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнээс хамаарч холимог бүлгээр хичээллэж болно.

22.5.Суралцагчийг сургуулийн орчинд дасан зохицоход дэмжлэг үзүүлэх, сургалтын агуулгыг нөхөх зорилгоор энэ хуулийн 20.11, 20.12-т заасан сургалт үйл ажиллагаа, нэмэлт сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

22.7.Ерөнхий боловсролын сургууль нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 30.1.15-д заасан журмыг баримтлан зайн болон цахим сургалтыг зохион байгуулна.

22.8.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч хүсэлт гаргаж, энэ хуулийн 22.8.1-д заасан журмын дагуу 1-3 дугаар ангийн сургалтын хөтөлбөрийг хүүхдэд гэрээр эзэмшүүлж болно.

22.8.1.эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч хүүхдэд гэрээр боловсрол эзэмшүүлэхэд тавих шаардлага, эрх, үүрэг, хариуцлага, сурлагын амжилтыг үнэлэх, баталгаажуулах журмыг Засгийн газар батлах.” Энэ дээр найруулгын зүйлүүд байгаад байна. Энэ дээр жоохон анхаармаар байна. Баталгаажуулалт хийх энэ тэр гээд нэг махчилсан байдлаар хийгээд байх юм. Энэ бичилт дээр жоохон анхаарч ажилламаар байна.

Санал хураалт.

50.0 хувиар санал дэмжигдсэнгүй.
Би бас ярьж байгаад.

Дахиад санал хураалт явуулъя.

Санал хураалт. 3 хурааж болно.

Санал хураалт.

Энэ санал 70.0 хувиар дэмжигдлээ.

Нэг унаж, нэг дэмжигдсэн тэгээд 3 хүртэл хураалгаж болох учраас дахин санал хураалт.

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

27.Төслийн 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн “Зөвлөл” гэсний өмнө “Боловсролын ерөнхий хуулийн 39.2-т заасан” гэж нэмж, 23.2.1 дэх заалтын “хөгжил, бодлого, төлөвлөлт, түүний хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх” гэснийг “хөгжлийн бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх явцад санал, дүгнэлт гаргах” гэж өөрчилж, 23.2.5 дахь заалтын “бүх талын оролцоог хангах” гэснийг, 23.2.4 дэх заалтыг төслөөс хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 23.2.8, 23.2.9 дэх заалт нэмэх:

“23.2.8.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн санхүүжилт, хөрөнгө оруулалт, төсвийн төлөвлөлтөд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, төслийг эрэмбэлэх, шийдвэрлүүлэх, санал өгөх;

23.2.9.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын дүгнэлттэй танилцах;”

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

28.Төслийн 23 дугаар зүйлийн 23.2.2, 23.2.3 дахь заалтыг нэгтгэн 23.2.2 дахь заалт болгон өөрчлөн найруулж, мөн зүйлийн 23.2.6, 23.2.7 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“23.2.2.суралцагчийн хөгжил, төлөвшилийг дэмжих, сурлагын хоцрогдол үүсэхээс сэргийлэх, сурлагын ахиц гаргах, эрүүл, сургалтын аюулгүй орчин бүрдүүлэхэд санхүүгийн болон оролцооны дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагааг энэ хуулийн 18.8-д заасан байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;”

23.2.6.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байрын орчинд аливаа дарамт, ялгаварлан гадуурхалт, хүчирхийлэл, үе тэнгийн дээрэлхэлтээс сэргийлэх, хүүхэд хамгааллын хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн явц, тайланг хэлэлцэх;

23.2.7.Боловсролын ерөнхий хуулийн 45.3-т заасан гэрээнд тусгах саналыг цэцэрлэгийн эрхлэгч, ерөнхий боловсролын сургуулийн захиралд хүргүүлэх, гэрээний хэрэгжилтийг хэлэлцэх.”

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

Энэ санал дээр найруулгыг нэлээ сургуулийн удирдлагын. Оролцооны дэмжлэг үзүүлэх энэ тэр гээд энэ дээр манай ажлын хэсэг дахиж эргээж хараарай гэдэг чиглэлийг өгч байна.

29.Төслийн 25 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 25.4 дахь хэсэг нэмэх:

“25.4.Багийн мэргэшүүлэх сургалт, үйл ажиллагааг энэ хуулийн 16.5-д заасан нэгжтэй хамтран зохион байгуулна.”

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

30.Төслийн 26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсгийн “боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын зөвшөөрсөн мэргэжлийн” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.7-д заасан” гэж, 26.6 дахь хэсгийн “18.8-д заасан өөрийн” гэснийг “18.7-д заасан” гэж, 26.7 дахь хэсгийн “боловсролын салбарын мэдээллийн нэгдсэн санд” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.7-д заасан байгууллага боловсролын цахим мэдээллийн санд” гэж өөрчлөх.

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

31.Төслийн 27 дугаар зүйлийн 27.3 дахь хэсгийн “1-2” гэснийг “1-3” гэж, 27.4 дэх хэсгийн “боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны” гэснийг “Боловсролын ерөнхий хуулийн 33-т заасан орон нутгийн” гэж, 27.6 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“27.6.Суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн саналыг үндэслэн давтан сурах боломжийг суралцагчид олгож болно.”

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

32.Төслийн 28 дугаар зүйлийн 28.2 дахь хэсгийг төслөөс хасаж, 28.3 дахь хэсгийн “заавал хамруулах үүрэг хүлээнэ” гэснийг “хамруулахад захиргааны дэмжлэг үзүүлнэ” гэж, 28.6 дахь хэсгийн “мэдээллийн” гэснийг “цахим” гэж өөрчилж, 28.4 дэх хэсгийн “орон нутгийн” гэсний дараа “цэцэрлэг” гэж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 28.10, 28.11 дэх хэсэг нэмэх.

“28.10.Аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга түүнийг томилсон

этгээд хооронд байгуулсан гэрээнд харьяа нутаг дэвсгэрийн хүүхдийг цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд хамруулах, боловсролын чанарын үзүүлэлтийг ахиулах талаар тусгана. Эцсийн найруулгыг уншихгүй бол бас уншихад.

28.11.Ерөнхий боловсролын сургуульд суурилсан суралцагчийн эрүүл мэндийн хяналт, тандалт, бүртгэлийг бүрдүүлж, тодорхой насны давтамжтайгаар урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэг, үзлэг, шинжилгээ, оношлогоонд хамруулах ажлыг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах.

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

Энэ томьёоллууд дээр жоохон найруулгын засвар хийхгүй бол баахан хавсарсан нийлмэл өгүүлбэр орж ирээд уншигдахгүй байгаад байна. Уншигдахгүй байна гэдэг чинь батлагдахгүй. Батлагдахгүй байна гэдэг чинь хэрэгжихгүй гэсэн үг.

Энэ санал 70 хувиар дэмжигдлээ.

33.Төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томьёолол дэмжигдсэнтэй холбогдуулан төслийн дугаарлалт, бүлэг, зүйл, хэсэг, заалтын дугаарыг агуулгын хувьд эрэмбэлэн, үг, найруулгыг жигдлэх, хууль зүйн техникийн болон бусад засварыг хийх.

Санал хураалт.

70.0 хувиар санал дэмжигдлээ.

Санал хураалт яваад дууссан.

Сургуулийн өмнөх болон Ерөнхий боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 29 дүгээр зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна.

Сургуулийн өмнөх болон Ерөнхий боловсролын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын 30 дугаар зүйл дээр асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна.

Зарчмын зөрүүтэй санал гаргасан гишүүн байна.

Энэ хуулийн 4.7-д хөдөө аж ахуйн салбарт ажилладаг өрхийн хүүхэд болон хүүхдийн өсөлт хөгжил, эрүүл мэндийн байдал, бусад хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас хүүхдийг 7 настайд нь элсүүлж болно гэж Туваан гишүүнээс саналын томьёолол гаргасан байна. Энэ саналын томьёолол маань өөрөө бас орсон.

Орсон байгаа учраас санал хураах шаардлага байхгүй гэж үзэж байна.

Аан за ийм байна шүү түрүүн бид нар чинь хууль дээрээ болохоороо малчны хүүхэд гээд ингээд тийм тусгай зүйл, заалт оруулчихсан. Хүндэтгэн үзэх шалтгаан гэдгийг нь бид нар одоо бас нэлээн судлах шаардлагатай байсан. Тэгэхдээ оруулсан. Хүндэтгэн үзэх шалтгааныг нь яаж томьёолох вэ гэдгийгээ бас оруулсан байгаа.

Тэгэхээр малчны хүүхэд гээд ингээд оруулчихсан.

Дээр нь бол ингээд тариаланчийн хүүхэд гээд ингээд бас өөр заалтууд одоо орж ирж байгаа юм байна.

Тийм учраас бол энэ дээр санал хураалт явуулах юм байна шүү. Гишүүдээ анхаарлаа хандуулаад санал хураалтдаа оролцъё.

Санал хураалт.

Туваан гишүүний гаргаж байгаа санал.

Санал хураалт явуулах ёстой дэгийнхээ дагуу.

Санал хураалт.

*Энэ санал 80 хувиар
дэмжигдсэнгүй.*

*Ингээд өнөөдрийн 2 дахь асуудал
буюу сургуулийн өмнөх болон Ерөнхий
боловсролын сургуулийн тухай хуульд
нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн
асуудал 2 дахь асуудал одоо хэлэлцэгдэж
дууслаа.*

*Байнгын хорооны санал,
дүгнэлтийг чуулганы нэгдсэн хуралдаанд
Улсын Их Хурлын гишүүн, ажлын хэсгийн
ахлагч алдарт Дамдинням танилцуулна.*

*Хуралдаанд оролцсон гишүүддээ
баярлалаа.*

12.12 цагт

Гурав дахь асуудлыг хэлэлцье.

*Ажлын хэсэг, ажлын дэд хэсэгт
баярлалаа.*